

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VII. Appretiatio non solùm fit per intellectum, sed & per voluntatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

ferentiam conjunctionis, & sanctitatis, & utilitatis. Nam multo sanctiori, magis indigentiam patienti, & magis utili ad commune bonum, est magis elemosyna danda, quam persona propinquiori, maxime si non sit multum conjuncta, cujus cura specialis nobis non imminet, etsi magnam necessitatem non patiatur.

54 Et hinc patet quod in servando subveniendi ordine, sicut habenda est ratio indigentiae & conjunctionis, sic quandoque etiam habenda sit ratio sanctioris, & communi bono utilioris indigentis, dum specialis impiorum indigentia, vel demandata nobis conjunctorum cura non obstat. Idque fundamentum habet in Scriptura & ratione.

55 In Scriptura: scriptum est enim Matth. 10. Qui recipit justum in nomine justī, mercedem justī accipiet. Galat. 5. Operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei. 1. Thessal. 5. Rogamus vos fratres, ut noveritis eos qui laborant inter vos, & praesunt vobis in Domino, & monent vos, ut habeatis illos abundantius in charitate propter opus illorum. Et 1. Thimoth. 5. Qui bene praesunt Presbyteri, duplici honore digni habeantur.

56 Sed & rationi consonum est, & aequitati, ut bona de larga Dei manu suscepta, ceteris paribus, Dei amicis potius quam inimicis impartiamur, iis maxime qui beneficiis nostris adjuti, Dei gloriam animarumque salutem praes alius procurant, vel bene de republica merentur.

57 Nec tamen sic habenda ratio meritorum, ut impii & infideles negligendi sint, si verè indigentes sint. Cùm Apostolus velit, ut operemur bonum ad omnes, utique ut simus filii & imitatores Patris nostri caelestis, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super justos & injustos.

58 Sed de subveniendi ordine, misericordiaeque erga proximum indigentem corporali spiritalique, plura, Deo dante, tom. 2. Deinceps proinde solum agemus de amore appetitativo, ejusque ordine.

CAPUT VI.

In amore duplex attenditur ordo. Unus, inter diligibilia. Alter, inter diligentem & dilectum. Prior est ordo amoris appetitativi. Posterior benefactivi, seu amoris quoad subveniendi effectum.

59 Sic docet S. Thomas supra n. 18. Et inter diligibilia quidem ordinem esse amoris appetitativi, ex eo perspicuum est, quod inter diligibilia, quatenus talia, non sit nisi ordo diligibilitatis. Non alius proinde, nisi ordo bonitatis & dignitatis. Quem ordinem attendit amor appetitativus.

60 Inter diligentem verò & dilectum non est nisi ordo, vel abundantis ad indigentem, vel conjuncti ad conjunctum. Quorum utrumque attendit amor benefactivus, seu ordo subveniendi, de quo actum est capite praecedenti.

CAPUT VII.

Appretiatio non solum fit per intellectum, sed & per voluntatem.

61 Distinguenda est duplex ista appetitatio. Tum quia appetitatio amoris, de qua deinceps, per voluntatem fit, non per intellectum. Tum quia circa appetitacionem per voluntatem facilius hallucinamur, quam circa appetitacionem per intellectum. Per quem tunc fit appetitatio, dum fit per judicium intellectus de dignitate rei amatae. Per voluntatem autem tunc fit, quando voluntas sibi complacet in re amata secundum gradum, seu praestantiam bonitatis sibi propositum vel propositam per intellectum. Quod profecto voluntas non semper facit, imò plerumque magis sibi complacet in rebus, quas homo scit esse deteriores, melioribus neglectis, juxta illud, Video meliora, proboque, deteriora sequor.

62 Plerumque etiam appetitacionem intellectus sequitur inefficax & semiplena dumtaxat appetitatio voluntatis. Et hinc humana mens seipsam saepe deludit, dum putat se Deum amare super omnia, quia Deum aestimat super omnia. Cùm tamen vel non fit nisi appetitatio intellectus, vel nonnisi imperfecta & semiplena appetitatio voluntatis.

63 Qua in re tanto facilius seipsum homo saepissime decipit, quando difficilius appetitatio voluntatis ab ipso percipitur, quam appetitatio intellectus. Per reflexam quippe cognitionem certius percipimus judicium nostrum quam amorem nostrum. Quod enim judicemus Deum super omnia amabilem esse, per reflexam cognitionem evidenter cognoscimus. An autem Deum verè super omnia amemus; an non potius creaturam supra Deum? post serium conscientiae examen, plerumque certo scire non possumus. Idè namque nescit homo, utrum amore, an odio dignus sit. Eccles. 9.

64 Imò plerumque ne tunc quidem certi sumus, quae ratio nos moveat ad amandum, dum nos amare certi sumus. An scilicet ad amandum nos objecti honestas moveat, an utilitas, an delectabilitas. Quae triplex amandi ratio se plerumque offert in eodem objecto.

65 Ex quo patet nos facilius scire motivum judicii nostri, quam amoris, quia simplicior est bonitate veritas, quae objectum est intellectus. Ad judicium enim de veritate intellectus non movetur, nisi vel ratione vel autoritate. Eo quod non solum triplex saepe fit in uno eodemque objecto bonitas, quae objectum est amoris, sed & triplicis istius bonitatis ratio, multiplex utique honestas, multiplex delectabilitas, multiplex utilitas, indeque augeatur incertitudo, dum inquirimus quanam bonitas hinc & nunc nos ad amandum moveat.

66 Nec hoc mirum, cum tunc etiam plerumque facile discernere non possimus, quae ratio hinc & nunc intellectum moveat ad assensum, dum

dum necesse est eum moveri ab auctoritate obfcurè revelante. Eò quòd utriusque tunc assensus intellectus pendeat ab imperio voluntatis, cuius obfcuritas obfcurum facit motivum, propter quod intellectus hinc & nunc præstat assensum. Nam ne tunc quidem homo certò scit se fidei articulos ob divinam credere auctoritatem, & non ob aliud motivum, v. g. auctoritatem Pastorum, vel parentum, vel magistrorum instruendum, vel ob temporalem etiam considerationem superbiæ, vel avaritiæ, vel luxuriæ, vel alterius passionis. Quomodo hæretici erroneas opiniones suas vel gignunt, vel sequuntur, prout Augustinus observat in lib. de utilit. cred.

67 Unus denique modus est intellectu rem appetiendi, scilicet per iudicium de gradu bonitatis ipsius: sed non unus, imò varius & multiplex est modus voluntate appetiendi. Præter modum namque appetiendi per expressam electionem unius rei præ alia (quæ correspondet præfate appetitioni per intellectum) sunt in voluntate varii modi, idè sæpè latentes & fallentes amantem, quia expressi non sunt, sed taciti, & dumtaxat interpretativi.

68 Atque ex his, aliisque de causis, fit quòd tam abditè sint finis, anfractus & recessus voluntatis nostræ, ut sæpissimè hallucinemur, etiam circa eum, qui in corde nostro dominatur, affectum appetitivum.

CAPUT VIII.

Varii modi tacitè appetitionis.

69 PRIMUS est, dum rem aliquam in abdito cordis recessu, amamus per modum finis, ad finem ulteriorem non relati, sive interim eam amemus per modum finis simpliciter & absolutè, seu positivè ultimi (qui vocari solet finis hominis seu operantis) sive per modum finis secundùm quid, & negativè ultimi (qui vocari solet finis operis, seu actionis) nullam enim rem amamus ut finem, nisi eam amemus absolutè propter se, sive propter bonitatem vel præstantiam bonitatis, in ea sistendo. Qui amor haud dubiè est amor appetitivus.

70 Illud porò amamus ut finem absolutè, simpliciter & positivè ultimum, sive ut finem ultimum agentis, quod super omnia alia tam altè amamus, ut nihil æquè vel magis amemus, sed in ipso beatitudinem, seu finem omnium, vel præcipuorum desideriorum nostrorum collocemus, ad quem proinde vel omnes, vel præcipuas vitæ nostræ morales actiones dirigamus. Illud verò solùm amamus ut finem secundùm quid, & negativè ultimum, sive ut hinc & nunc finem ultimum actionis nostræ, quod tametsi super omnia alia bona non amemus, nec ipsum amemus velut beatitudinem nostram, finemque omnium desideriorum nostrorum, ad quem omnes, vel præcipuas vitæ nostræ actiones referamus; in eo tamen per amorem

Tom. I.

hinc & nunc sic sistamus & requiescamus, velut in fine propter se amato, ut finem istum ad finem ulteriorem hinc & nunc non dirigamus. Hoc ipso namque quòd ipsum amamus propter se, non tamquam finem intermedium, sed tamquam finem ulteriùs non relatum, finis istè hinc & nunc est finis ultimus amoris nostri; utpote in quo amor noster hinc & nunc sic sistit, & requiescit, ut ultrà non tendat. Hoc ipso verò quòd aliquid hoc modo propter se finaliter amamus, ipsum amamus tamquam bonum eà bonitate quæ digna sit hinc & nunc amari finaliter propter se, absque relatione ad ulteriorem finem. Ipsum ergo amamus amore appetitativo.

Hoc modo non solùm peccatores, sed & 71 iusti, qui innocenter vivunt, solùmque Deum amant, velut finem suum absolutè, simpliciter & positivè ultimum, per humanæ vitæ infirmitatem, variis creaturarum amoribus; seu potius amorculis detinentur, dum eas sic amant, ut in ipsis hinc & nunc sistat amor ipsorum, eaque proinde ament propter se, velut hinc & nunc finem amoris sui. De iustis namque loquitur Augustinus in Psal. 136. cum ait: *Omnis anima infirma in hac vita querit sibi aliquid terrenum, ubi requiescat* (amor ipsorum ad finem ulteriorem non relatus,) *quoniam intentionem laboris & mentis extenta in Deum difficile potest perpetuò laborare. Aliquid sibi in terra conquirat, ubi requiescat, & quodammodo pansionem quadam recumbat, velut sunt ista que diligunt & innocentes. Neque enim de cupiditatibus malorum nunc loquendum est... Ad innocentem hominem veniamus: acquiescit in domo sua, in familia sua, in conjuge, in filio... in prædiolo, in novella manibus confecta, in edificio aliquo suo studio fabricato, in oblectamento, quod percipit in cibo & potu, in concentu, in visu vel auditu rei curiosæ, v. g. lepisculi ante canes currentis, in scientia, in honore sibi exhibito, in gloriola, &c. Quis iustus in istis amorculis & oblectamentis plerùmque non offendit? In multis enim offendimus omnes.*

Secundus modus est, dum aliquid amamus 72 ut medium, sed non purè ut medium: dum enim ipsum amamus purè ut medium, non amamus nec appetiamur ratione sui (imò ipsum ut sic plerùmque horremus, ut portionem amarum, membri amputationem, &c.) sed ratione finis dumtaxat, v. g. sanitatis. Si autem (dum in ipso miscetur utile dulci) ipsum partim amemus, v. g. propter suam dulcedinem, partim propter alium finem, ad quem utile est, in quantum amamus propter se, per amorem appetiamur propter se, ut perspicuum est ex dictis n. præcedenti.

Ipsa verò media, quæ amamus ut media, 73 nec per amorem appetiamur ratione sui, sed ratione finis, propter quem illa amamus, tanto magis appetiamur, quanto propinquiora sunt fini, eaque ut talia affectuosius eligimus. Quia, ut S. Thomas ait 2. 2. q. 81. a. 6. *ea que sunt ad finem, sortiuntur bonitatem, adeoque*

H h